



رضا مطهریان/ ایران

این مورد و موارد مشابه سبب شد مذاکرات متوقف شود یا به نوعی به بن‌بست برسد یا حداقل در نگاهی خوشبینانه با پیچیدگی‌هایی روبه‌رو شود. بنابراین قبل از اینکه با ۴۰۱ وارد گفت‌گو شویم، با هماهنگ‌کننده اتحادیه اروپا گفت‌وگوهایی مقدماتی را انجام می‌دهیم.

■ **نقطه عزیمت این گفت‌وگوهای مقدماتی چیست؟**

ما تصمیم گرفته‌ایم که این گفت‌وگوها را از نقطه بن‌بست شروع نکنیم و در بن‌بست‌ها و ابهامات گیر نکنیم. وقتی می‌گوییم دولت سیزدهم عملکردا و نتیجه‌محور است، به این معناست که با انجام مقدماتی وقتی پشت میز مذاکره قرار می‌گیریم به نتایج ملموس و بهتری برسیم. در همین چهارچوب یک دور از

طراحی‌هایی در دستور کار داریم که اعلام خواهیم کرد. یعنی برای تحقق شعار همکاری‌های منطقه‌ای یک مکانیسم عالی را طراحی کرده‌ایم که بزودی جزئیات آن منتشر می‌شود و پیام مثبتی به کشورهای منطقه می‌دهیم که در ایران در سطوح بالا ضرورت این نوع همکاری‌ها دیده شده و قرار است از طریق مکانیسم ویژه‌ای دنبال شود

مذاکرات در تهران انجام شد. بعد توافق کردیم ادامه گفت‌وگوها در بروکسل میان آقای باقری، معاون بنده و آقای «مورا» انجام شود. من هم در این فاصله با وزرای خارجه برخی از کشورها از جمله روسیه و چین، رایزنی‌هایی را به جریان انداخته‌ام و آنها را در جریان فرایندی که در حال طی شدن پیرامون موضوع هسته‌ای است، قرار می‌دهم. واقعا برای ما مهم است که دوستانمان را در جریان قرار دهیم و مشورت داشته باشیم. آقای باقری هم با سفرای برخی از کشورهای اروپایی ملاقات کردند و مقرر شد در سفر به بروکسل این گفت‌وگوها را به صورت جداگانه با سه کشور اروپایی انجام دهند اما همه این گفت‌وگوها مقدمه‌ای است برای اینکه بتوانیم بعد از بروکسل بزودی وارد گفت‌وگو با ۴۰۱ شویم.

■ **شنیده‌شده برخی از کشورهای طرف برجام از آغاز این گفت‌وگوها در بروکسل ابراز نارضایتی کرده‌اند؟**

ما چنین برداشتی نداریم. من با آقای لاوروف درباره این موضوع صحبت کردم و ایشان خرسند بود که بالاخره این گفت‌وگوها در تهران کلید خورده و در بروکسل هم ادامه پیدا کند. ما زمانی از کلید واژه «مذاکره» استفاده می‌کنیم که به صورت جمعی با کشورهای ۴۰۱ سر یک میز بنشینیم. در واقع گفت‌وگوهای بروکسل، گفت‌وگوهای مقدماتی برای ورود به مذاکره با ۴۰۱ با استفاده از نقش هماهنگ‌کننده اتحادیه اروپا در این موضوع خواهد بود.

■ **مقام‌های آمریکایی در ماه‌های اخیر گفت‌وگوهای منطقه‌ای را هم منظر قرار داده‌اند؟**

ما چنین برداشتی نداریم. من با آقای لاوروف درباره این موضوع صحبت کردم و ایشان خرسند بود که بالاخره این گفت‌وگوها در تهران کلید خورده و در بروکسل هم ادامه پیدا کند. ما زمانی از کلید واژه «مذاکره» استفاده می‌کنیم که به صورت جمعی با کشورهای ۴۰۱ سر یک میز بنشینیم. در واقع گفت‌وگوهای بروکسل، گفت‌وگوهای مقدماتی برای ورود به مذاکره با ۴۰۱ با استفاده از نقش هماهنگ‌کننده اتحادیه اروپا در این موضوع خواهد بود.

■ **داده‌اند و می‌خواهند این موضوع به مسأله هسته‌ای ایران و برجام گره بخورد. آیا این مسأله را تأیید می‌کنید؟ طرف آمریکایی به صراحت این‌خواسته را به عنوان پیش‌شرط‌روی میز گذاشته است؟ تروئیکای اروپایی در این زمینه چه نظری دارند؟**

ما چنین برداشتی نداریم. من با آقای لاوروف درباره این موضوع صحبت کردم و ایشان خرسند بود که بالاخره این گفت‌وگوها در تهران کلید خورده و در بروکسل هم ادامه پیدا کند. ما زمانی از کلید واژه «مذاکره» استفاده می‌کنیم که به صورت جمعی با کشورهای ۴۰۱ سر یک میز بنشینیم. در واقع گفت‌وگوهای بروکسل، گفت‌وگوهای مقدماتی برای ورود به مذاکره با ۴۰۱ با استفاده از نقش هماهنگ‌کننده اتحادیه اروپا در این موضوع خواهد بود.

■ **امکان اجراییافته‌است، چرا؟**

ما گفت‌وگوهای منطقه‌ای را در چهارچوب منطقه قبول داریم و معتقدیم هیچ ارتباطی بین گفت‌وگوهای برجامی و منطقه‌ای وجود ندارد. در این راستا نفیس حضور ایران در نشست منطقه‌ارائه دهیم تا اتفاقات گذشته تکرار نشود. در مذاکرات هسته‌ای که به برجام انجامید، کشورهای منطقه نگران اتفاقاتی بودند که میان ایران و آمریکا و کشورهای غربی رخ داد؛ یعنی این طور ازبایی کردند که قرار است با برجام یک تغییر ژئوپلیتیکی در منطقه رخ دهد در حالی که من در رایزنی‌های اخیر به آنها گفته‌ام که ایران پیشگام نهضت هسته‌ای شدن در منطقه بوده و این باعث آگاهی حاکمان و مردم منطقه شده است و

ما گفت‌وگوهای منطقه‌ای را در چهارچوب منطقه قبول داریم و معتقدیم هیچ ارتباطی بین گفت‌وگوهای برجامی و منطقه‌ای وجود ندارد. در این راستا نفیس حضور ایران در نشست منطقه‌ای بغداد نوعی اعلام آمادگی و مشارکت جدی برای گفت‌وگو در حوزه منطقه خواهد بود. همچنین ما گفت‌وگوهایی را با عربستان سعودی شروع کرده‌ایم که چند دور انجام شده و همچنان ادامه دارد. ما منادی جدی هرگونه گفت‌وگو و همکاری منطقه‌ای هستیم. اساسا مرتبط کردن موضوع مذاکرات هسته‌ای با مسائل منطقه‌ای به بیراهه رفتن طرف‌های مقابل ما در مذاکرات هسته‌ای است؛ به عنوان نمونه‌ای از این مباحث بگویم، همکاری‌ها هم در قالب گفت‌وگوهای وین توافقی داشتند که در چهارچوب این توافق مقرر شد تعدادی از زندانیان دوتابعیتی که در ایران مرتکب جرم قطعی بوده و محکوم شده‌اند با تعدادی از اتباع ایرانی زندانی در آمریکا و مناطق دیگر تبادل شوند. آمریکایی‌ها ۲۴ ساعت قبل از تبادل به یک‌باره به انگلیسی‌ها اعلام کردند که منتظر بمانند و انجام این کار را منوط به گفت‌وگوهای وین بپندارند. من در نیویورک به وزیر خارجه جدید انگلیس گفتم شما از یک طرف در چهارچوب توافقی که در خلال مذاکرات هسته‌ای صورت گرفته از ما می‌خواهید فردی را که در ایران مرتکب جرم شده آزاد کنید اما آمریکایی‌ها در دقیقه ۹۰ یک موضوع کاملاً انسان‌دوستانه را به گفت‌وگوهای وین و موضوع هسته‌ای ربط می‌دهند و مانع از انجام این تبادل می‌شوند. این مسأله اصلا قابل قبول نیست و باید مسائل را از هم جدا کرد. خب وقتی این اتفاق می‌افتد از نظر ما نشان دهنده عدم جدیت آمریکایی‌هاست. اگر آنها می‌خواهند باید مسائل را ساده‌سازی کنند نه اینکه پیچیده‌تر کنند.

من به اندیشمندان آمریکایی دارای هر دو گرایش جمهوریخواه و دموکرات که در جلسات پرسش و پاسخ در نیویورک حضور داشتند، گفتم که واقعا اگر آمریکا و آقای بایدن برای بازگشت به برجام اراده جدی دارد چرا مسائل را این قدر به هم گره می‌زند و یک پرونده انسان‌دوستانه مانند تبادل زندانیان را به موضوع هسته‌ای وصل می‌کند؟ اگر الان هم نیت جدی برای به نتیجه رسیدن موضوع هسته‌ای دارد، گره زدن آن و ربط دادنش به موضوعات منطقه‌ای اشتباه است. موضوعات منطقه‌ای باید بین ما و کشورهای منطقه که از

■ یکشنبه ۹ آبان ۱۴۰۰  
■ سال بیست و هفتم  
■ شماره ۷۷۶۰

طریق گفت‌وگو و همکاری‌های شکل گرفته دنبال شود. ما اهل منطقه زبان منطقه خود را بخوبی می‌فهمیم و با یک درک مشترک و متقابل می‌توانیم از مشکلات و سوءتفاهمات عبور کنیم.

■ **چرا با وجود مفاهمه‌ای که می‌فرمایید میان ما و کشورهای منطقه وجود دارد، ایده همکاری‌های منطقه‌ای که در چند سال اخیر از سوی ایران مطرح شده، تاکنون به نقطه روشنی در صحنه عمل نرسیده است؟**

دلیل اول حضور و دخالت نیروهای فرامنطقه‌ای و مداخلات آنها و زنده نگه داشتن و تلاش برای القای بی‌اساس تفکر ایران‌هراسی در منطقه است. دلیل دیگر به فرهنگ حاکم در منطقه مربوط است. ماهیت تعامل با کشورهای منطقه از تعامل با برخی از کشورهای غربی متفاوت است. اگر ما وضعیت جامعه‌شناختی در منطقه و خلق و خوی حاکمان و مردم منطقه را بخوبی درک کنیم، متوجه می‌شویم که به ثمر رسیدن همکاری‌های منطقه‌ای کار خیلی دشواری نیست. من در دوره‌ای که معاون وزارت خارجه بودم، حامی این دیدگاه بودم که جزئیات مذاکرات هسته‌ای باید به اطلاع کشورهای منطقه برسد؛ یعنی معتقدم اعضای مذاکره‌کننده کشورمان باید همسایگان و بازیگران مؤثر منطقه را در جریان روند مذاکرات برجام بگذارند. من در این مورد با ترکیه، عمان، قطر، عراق، پاکستان، اندونزی، چین، روسیه، همسایگان شمالی و حتی آفریقای جنوبی در ۴۰ روز گذشته دیدار و تماس‌های تلفنی داشته‌ام که ناظر بر دو موضوع بود: یک مقابله با تئوریسم در افغانستان به دلیل اتفاقات تلخی که در مساجد مسلمانان این کشور رخ داد. دوم درباره موضوعاتی بود که قرار است در فرایند مذاکرات احیای برجام مورد پیگیری قرار گیرد. به عنوان مثال من به وزیر خارجه عمان گفتم: از شما می‌خواهم مواضع ما را به بقیه کشورها هم منتقل کنید و این اطلاعات را در اختیار آن دسته از کشورهایی هم که با ما رابطه ندارند، قرار دهید. ما مایل هستیم این کشورها بدانند اگر در زمینه برجام اقدامی انجام می‌دهیم به هیچ وجه علیه منطقه و هیچ یک از همسایگان ما نخواهد بود. آقای باقری هم تماس‌ها و دیدارهای فشرده‌ای دارند.

■ **این موارد را به عربستان هم منتقل می‌کنید؟**

ما از وزیر خارجه عمان خواستیم این اطلاعات را در اختیار همه کشورهای منطقه خلیج فارس قرار دهد. من بزودی سفری به منطقه خواهم داشت و علاقه‌مند هستم همسایگان و دوستان مان در منطقه را در جریان گفت‌وگوهای هسته‌ای هم قرار دهم. ما در برابر آمریکایی‌هایی که تلاش می‌کنند با دادن اطلاعات اشتباه، ایران‌هراسی را تشدید کنند، صالت نیستیم و سعی می‌کنیم توضیحات واقعی و دقیقی را به همسایگان و کشورهای منطقه ارائه دهیم تا اتفاقات گذشته تکرار نشود. در مذاکرات هسته‌ای که به برجام انجامید، کشورهای منطقه نگران اتفاقاتی بودند که میان ایران و آمریکا و کشورهای غربی رخ داد؛ یعنی این طور ازبایی کردند که قرار است با برجام یک تغییر ژئوپلیتیکی در منطقه رخ دهد در حالی که من در رایزنی‌های اخیر به آنها گفته‌ام که ایران پیشگام نهضت هسته‌ای شدن در منطقه بوده و این باعث آگاهی حاکمان و مردم منطقه شده است و

سازنده‌ای نداشته است. این امر در حافظه تاریخی مردم ما ثبت شده است لذا قبل از اینکه مسأله هماهنگی میان نهادهای داخل ایران درباره رابطه با ریاض مورد توجه قرار گیرد، باید دانست که بویژه در سال‌های اخیر تجربیات ناخوشایندنی نسبت به عربستان سعودی در ذهن و افکار عمومی مردم ایران شکل گرفته که به دلیل انجام اقداماتی از سوی این کشور بوده است. بالاخره وقتی رسانه‌ای که وابسته به عربستان سعودی است، یک سری از مسائل مربوط به ایران را بزرگنمایی می‌کند، مردم متوجه می‌شوند و می‌توانند گزارش‌هایی را که این رسانه از ایران منتشر می‌کند با واقعیات تطبیق دهند و متوجه شوند که تاچه اندازه اغراق صورت گرفته است. این امر به رفتار و سیاست‌های عربستان سعودی باز می‌گردد.

گفت‌وگوهایی هم که اکنون با وساطت عراق میان تهران و ریاض جریان دارد به دنبال تصمیمی است که در سطح ملی کشورمان گرفته شده است و همه بخش‌ها و دستگاه سیاست خارجی که مسئول اجرای سیاست خارجی است، با هماهنگی کامل اقدام می‌کنند اما ما حس می‌کنیم سعودی‌ها بتدریج و با کندی در این رابطه حرکت خواهند کرد البته آنها به دلیل نوع ساختار حکومتی که دارند، نشان داده‌اند که ممکن است به یکباره تصمیمی در سطوح بالا بگیرند که سبب گشایشی سریع در مناسبات شود که ما در چهارچوب سیاست همسایگی استقبال می‌کنیم. به هر حال ما معتقدیم سعودی‌ها هنوز به فرصت بررسی و آمادگی بیشتری نیاز دارند و ما راه را برای آنها باز گذاشته‌ایم که هر وقت خواستند به روابط طبیعی با ایران بازگردند و گفت‌وگوهای موجود را مثبت و رو به جلو می‌دانیم.

■ **به نتیجه رسیدن مذاکرات هسته‌ای را حاوی چه پیامدهای مثبتی برای مناسبات منطقه‌ای ایران می‌دانید؟**

باید منتظر ماند و دید در صحنه مذاکرات چه اتفاقی رخ می‌دهد و اینکه آیا طرف‌های مقابل برای انجام این کار اراده جدی دارند یا نه. میز مذاکره نوعی صحنه کشمکش و جنگ دیپلماتیک است و باید بتوان از منافع کشور دفاع کرد. لذا بخشی از این مسأله بستگی به صحنه مذاکرات ما با ۴۰۱ دارد که من نمی‌توانم همه ابعاد آن را پیش‌بینی کنم. بخشی دیگر منوط به هنر ما در اقتدار بخشی در عرصه سیاست خارجی است و هرگونه توافق یا مذاکره هسته‌ای نباید آنقدر حساسیت‌زا باشد که به روابط منطقه‌ای ما گره بخورد. چنانکه نباید رشد و توسعه اقتصادی ایران را به برجام و مذاکرات گره بزنیم. باید کتال‌های دیگری را هم به موازات مذاکرات طرحی کنیم و بویژه برای بی‌اثر کردن تحریم‌ها به دور از شعار برنامه داشته باشیم و عمل کنیم. دولت سیزدهم در راستای توسعه پایدار اقتصادی به دنبال عملی کردن این هدف است. بنابراین اگرچه معتقدیم هرگونه توافق هسته‌ای تأثیرات مثبتی بر وضعیت اقتصادی و بر روابط منطقه‌ای دارد اما نمی‌خواهیم این دو موضوع را به هم گره بزنیم؛ یعنی خود را گرفتار یک مسیر تنگ و تاریک به نام برجام کرده و همه موضوعات اقتصادی و همکاری‌های منطقه‌ای و هر مسأله دیگر در سیاست خارجی را تحت تأثیر این توافق قرار دهیم.

■ **به نتیجه رسیدن مذاکرات هسته‌ای را حاوی چه پیامدهای مثبتی برای مناسبات منطقه‌ای ایران می‌دانید؟**

باید منتظر ماند و دید در صحنه مذاکرات چه اتفاقی رخ می‌دهد و اینکه آیا طرف‌های مقابل برای انجام این کار اراده جدی دارند یا نه. میز مذاکره نوعی صحنه کشمکش و جنگ دیپلماتیک است و باید بتوان از منافع کشور دفاع کرد. لذا بخشی از این مسأله بستگی به صحنه مذاکرات ما با ۴۰۱ دارد که من نمی‌توانم همه ابعاد آن را پیش‌بینی کنم. بخشی دیگر منوط به هنر ما در اقتدار بخشی در عرصه سیاست خارجی است و هرگونه توافق یا مذاکره هسته‌ای نباید آنقدر حساسیت‌زا باشد که به روابط منطقه‌ای ما گره بخورد. چنانکه نباید رشد و توسعه اقتصادی ایران را به برجام و مذاکرات گره بزنیم. باید کتال‌های دیگری را هم به موازات مذاکرات طرحی کنیم و بویژه برای بی‌اثر کردن تحریم‌ها به دور از شعار برنامه داشته باشیم و عمل کنیم. دولت سیزدهم در راستای توسعه پایدار اقتصادی به دنبال عملی کردن این هدف است. بنابراین اگرچه معتقدیم هرگونه توافق هسته‌ای تأثیرات مثبتی بر وضعیت اقتصادی و بر روابط منطقه‌ای دارد اما نمی‌خواهیم این دو موضوع را به هم گره بزنیم؛ یعنی خود را گرفتار یک مسیر تنگ و تاریک به نام برجام کرده و همه موضوعات اقتصادی و همکاری‌های منطقه‌ای و هر مسأله دیگر در سیاست خارجی را تحت تأثیر این توافق قرار دهیم.

■ **به عنوان جمع‌بندی بفرمایید در حال حاضر سخت‌ترین مانع موجود برای ازسرگیری مذاکرات را چه می‌دانید؟**

من در داخل هیچ مانعی نمی‌بینم. برخی ممکن است معتقد باشند نوع برخورد تیم جدیدی که وارد مذاکره می‌شود، شاید به گونه‌ای باشد که عملاً مذاکرات به بن‌بست کشیده شود، در حالی که واقعا این طور نیست. تیمی که قرار است درباره این موضوع کار کند با یک نگاه باز و با تمرکز بر استفاده از همه ظرفیت تخفیف‌کننده کشور کار را در دست گرفته است. لذا ما در داخل هیچ مشکلی نداریم. مشکل ما نوع بازی‌ای است که به طور مشخص آمریکایی‌ها می‌خواهند ارائه دهند. آقای بایدن یک زُست ضد ترانپ گرفته‌است اما وقتی می‌خواهد درباره ایران صحبت کند، همان پرونده تحریمی ایشان را زیربغل دارد و تا این لحظه اقداماتی عملی برای لغو تحریم انجام نداده است. از این رو ما نسبت به نیت آمریکایی‌ها تردید جدی داریم و معتقدیم

ما گفت‌وگوهای منطقه‌ای را در چهارچوب منطقه قبول داریم و معتقدیم هیچ ارتباطی بین گفت‌وگوهای برجامی و منطقه‌ای وجود ندارد. در این راستا نفیس حضور ایران در نشست منطقه‌ای بغداد نوعی اعلام آمادگی و مشارکت جدی برای گفت‌وگو در حوزه منطقه بود. همچنین ما گفت‌وگوهای را با عربستان سعودی شروع کرده‌ایم که چند دور انجام شده و همچنان ادامه دارد. ما منادی جدی هرگونه گفت‌وگو و همکاری منطقه‌ای هستیم

برجام در سال‌های اخیر تغییرات گسترده‌ای کرده است. مذاکره‌کنندگان ما بارها در گفت‌وگوهایشان بویژه در ماه‌های آخر دولت دوازدهم گفته‌اند برجام به کما رفته یا در حال احتضار است یا گفته‌اند اصلا برجام برای ما کار نمی‌کند. اما به هر حال وقتی از برجام در حال احتضار صحبت می‌کنیم باید این را به عنوان یک واقعیت بپذیریم که گذاشتن همه تخم مرغ‌هایمان در سبد این توافق، سیاست درستی نخواهد بود اما اگر برجام به نتیجه برسد، یعنی تحریم‌ها لغو شود، تأثیرات مثبت خود را خواهد داشت و اصلاً برای رسیدن به همین هدف مذاکره می‌کنیم. بالاخره توافق هسته‌ای سطحی از تأثیرگذاری را دارد ولی نه با این رویکرد که حتی آب خوردن خود را هم به این توافق گره بزنیم. حجم و واقعیت برجام باید

■ یکشنبه ۹ آبان ۱۴۰۰  
■ سال بیست و هفتم  
■ شماره ۷۷۶۰

حداکثر ۲۰ درصد فضای ذهنی یک مجری سیاست خارجی را مشغول کند اما اگر این ۲۰ درصد هم به دلیل نوع رویکرد طرف‌های مقابل با فراز و نشیب مواجه شود، این فراز و نشیب نباید سیاست‌های پایدار منطقه‌ای و وضعیت اقتصادی ما را تحت تأثیر قرار دهد و ما با شوک‌های پیش‌بینی نشده‌ای هم در اقتصاد و هم در همکاری‌های منطقه‌ای مواجه شویم.

در حقیقت فکر می‌کنم سیاست همسایگی که از سوی جمهوری اسلامی اعلام شده یک حرکت ثمربخش و واقعی است. ما طراحی‌هایی در دستور کار داریم که اعلام خواهیم کرد. یعنی برای تحقق شعار همکاری‌های منطقه‌ای یک مکانیسم عالی را طراحی کرده‌ایم که بزودی جزئیات آن منتشر می‌شود و پیام مثبتی به کشورهای منطقه می‌دهیم که در ایران در سطوح بالا ضرورت این نوع همکاری‌ها دیده شده و قرار است از طریق مکانیسم ویژه‌ای دنبال شود. ما نمی‌خواهیم با شعار همکاری با همسایگان پیش روی زمین بلکه به دنبال رقم زدن اتفاقاتی هستیم که منافع مشترکی برای همه داشته باشد. در این مسیر همه همسایگان ما مد نظر قرار دارند حتی کشورهایی که امروز روابط دیپلماتیک با ما ندارند.

■ **پرونده مذاکرات هسته‌ای همچنان قرار است زیر نظر دستگاه سیاست خارجی پیگیری شود. چه تغییراتی در زمینه ترکیب هیأت مذاکره‌کننده در دستور کار است؟ یکی از انتقاداتی که تاکنون در این زمینه مطرح بوده است عدم حضور کارشناسان اقتصادی و تخصصی در هیأت مذاکره‌کننده است و ناظران معتقدند دولت باید متخصصان متناسب با هر حوزه تحریمی را به ترکیب اضافه کند. نگاه شما به عنوان مسئول اجرایی پرونده برجام به این ضرورت چیست؟**

ما در کشور شورای عالی امنیت ملی را داریم که امر سیاست‌گذاری در این نهاد به عنوان یک مرجع بالادستی انجام می‌شود و انجام مذاکره به وزارت خارجه محول شده است. ما در وزارت خارجه برای مذاکره چند نکته مد نظر داریم: یک حتماً ما از ظرفیت و مشورت دوستانی که در گذشته در وزارت خارجه مسئولیت داشتند و درگیر این پرونده هستند، استفاده خواهیم کرد. بالاخره تجربه و اشرفی که این دوستان به موضوع برجام دارند، می‌تواند در راستای بهره‌گیری از خرد جمعی برای ما مفید باشد. تیم جدیدی هم که در وزارت خارجه کار را دنبال می‌کند، دو بخش دارد: یک تیم وزارت خارجه و دیگری ظرفیت در سطح ملی است. ظرفیت کشور در سطح ملی باید به کمک مذاکرات هسته‌ای بیاید. ضمن اینکه ما حتماً برای تولید محتوا نیازمند کمک‌های اندیشکده‌ای و استادان صاحب‌نظر دانشگاهی هم هستیم؛ یعنی تصمیم داریم از ظرفیت حقوقدانان و استادان مرتبط با این موضوع استفاده کنیم که آیا نکته همین الان در این مرحله و برای مشورت جهت بازگشت به مذاکرات در حال استفاده از این ظرفیت‌ها هستیم که بتوانیم هم با خرد جمعی و هم با استفاده از همه ظرفیت‌های نظام این موضوع ملی را که در دل یک مذاکره چندجانبه هست، دنبال کنیم.

■ **به عنوان جمع‌بندی بفرمایید در حال حاضر سخت‌ترین مانع موجود برای ازسرگیری مذاکرات را چه می‌دانید؟**

من در داخل هیچ مانعی نمی‌بینم. برخی ممکن است معتقد باشند نوع برخورد تیم جدیدی که وارد مذاکره می‌شود، شاید به گونه‌ای باشد که عملاً مذاکرات به بن‌بست کشیده شود، در حالی که واقعا این طور نیست. تیمی که قرار است درباره این موضوع کار کند با یک نگاه باز و با تمرکز بر استفاده از همه ظرفیت تخفیف‌کننده کشور کار را در دست گرفته است. لذا ما در داخل هیچ مشکلی نداریم. مشکل ما نوع بازی‌ای است که به طور مشخص آمریکایی‌ها می‌خواهند ارائه دهند. آقای بایدن یک زُست ضد ترانپ گرفته‌است اما وقتی می‌خواهد درباره ایران صحبت کند، همان پرونده تحریمی ایشان را زیربغل دارد و تا این لحظه اقداماتی عملی کرده‌اند

ما گفت‌وگوهای منطقه‌ای را در چهارچوب منطقه قبول داریم و معتقدیم هیچ ارتباطی بین گفت‌وگوهای برجامی و منطقه‌ای وجود ندارد. در این راستا نفیس حضور ایران در نشست منطقه‌ای بغداد نوعی اعلام آمادگی و مشارکت جدی برای گفت‌وگو در حوزه منطقه بود. همچنین ما گفت‌وگوهای را با عربستان سعودی شروع کرده‌ایم که چند دور انجام شده و همچنان ادامه دارد. ما منادی جدی هرگونه گفت‌وگو و همکاری منطقه‌ای هستیم